

பதந்ஜலி யோகஸூத்ர
 ப்ரதம: ஸமாதிபாத:
 அத யோகாநுஷாஸநம் 1
 யோகஸ்சித்தவ்ருத்திநிரோத: 2
 ததா த்ரஷ்டு: ஸ்வரூபேஅவஸ்தாநம் 3
 வ்ருத்திஸாரூப்யம் இதரத்ர 4
 வ்ருத்தய: பஞ்சதய்ய: க்லிஷ்டா அக்லிஷ்டா: 5
 ப்ரமாணவிபர்யயவிகல்பநித்ராஸ்ம்ருதய: 6
 ப்ரத்யக்ஷாநுமாநாகமா: ப்ரமாணாநி 7
 விபர்யயோ மித்யாஜ்ஞாநம் அதத்ரூபப்ரதிஷ்டம் 8
 ஸப்தஜ்ஞாநாநுபாதீ வஸ்துஸூந்யோ விகல்ப: 9
 அபாவப்ரத்யயாலம்பநா வ்ருத்திர்நித்ரா 10
 அநுபூதவிஷ்யாஸங்ப்ரமோஷ: ஸம்ருதி: 11
 அப்யாஸவைராக்யாப்யாங் தந்நிரோத: 12
 தத்ர ஸ்திதௌ யத்நோஅப்யாஸ: 13
 ஸ து தீர்க்ககாலநைரந்தர்யஸத்காராஸேவிதோ த்ருடபூமி: 14
 த்ருஷ்டாநுஸ்ரவிகவிஷ்யவித்ருஷ்ணஸ்ய வஸ்காரஸங்ஜ்ஞா வைராக்யம் 15
 தத்பரங் புருஷ்க்யாதேர்குணவைத்ருஷ்ண்யம் 16
 விதர்கவிசாராநந்தாஸ்மிதாநுபாநுகமாத் ஸங்ப்ரஜ்ஞாத: 17
 விராமப்ரத்யயாப்யாஸபூர்வ: ஸங்ஸ்காரஸேஷோஅந்ய: 18
 பவப்ரத்யயோ விதேஹப்ரக்ருதிலயாநாம் 19
 ஸ்ரத்தாவீர்யஸ்ம்ருதிஸமாதிப்ரஜ்ஞாபூர்வக இதரேஷாம் 20
 தீவ்ரஸங்வேகாநாம் ஆஸநந: 21
 ம்ருதுமத்யாதிமாத்ரத்வாத் ததோஅபி விஸேஷ: 22
 ஈஸ்வரப்ரணிதாநாத் வா 23
 க்லேஷகர்மவிபாகாஸையரபராம்ருஷ்ட: புருஷ்விஸேஷ ஈஸ்வர: 24
 தத்ர நிரதிஸ்யங் ஸர்வஜ்ஞத்வப்ஜம் 25
 ஸ பூர்வேஷாம் அபி குரு: காலேநாநவச்சேதாத் 26
 தஸ்ய வாசக: ப்ரணவ: 27
 தஜ்ஜபஸ்ததர்தபாவநம் 28
 தத: ப்ரத்யக்ஷேதநாதிகமோஅப்யந்தராயாபாவஸ்ச 29
 வ்யாதிஸ்த்யாநஸங்ஸ்யப்ரமாதாலஸ்யாவிரதிப்ராந்திதர்ஸநாலப்தபூடு
 மிகத்வாநவஸ்திதத்வாநி சித்தவிசேஷ்பாஸ்தேஅந்தராயா: 30
 து:கதௌர்மநஸ்யாங்கமேஜயத்வஸ்வாஸப்ரஸ்வாஸா விசேஷ்பஸஹபுவ: 31
 தத்ப்ரதிஷேதார்தம் ஏகதத்த்வாப்யாஸ: 32

மைதீர்கருணாமுதிதோபேசுண்ணாங்
 ஸுகது:கபுண்யாபுண்யவிஷ்யாணாங் பாவநாதஸ்சித்தப்ரஸாதநம் 33
 ப்ரச்சர்தநவிதாரணாப்யாங் வா ப்ராணஸ்ய 34
 விஷ்யவதீ வா ப்ரவ்ருத்திருத்பநநா மநஸ: ஸ்திதிநிபந்திநீ 35
 விஸோகா வா ஜ்யோதிஷ்மதீ 36
 வீதராகவிஷ்யங் வா சித்தம் 37
 ஸ்வப்நநித்ராஜ்ஞாநாலம்பநங் வா 38
 யதாபிமதத்யாநாத் வா 39
 பரமாணு பரமமஹத்த்வாந்தோஅஸ்ய வஸீகார: 40
 சுண்ணவ்ருத்தேரபிஜாதஸ்யேவ மணேர்க்ரஹீத்ருக்ரஹணக்ராஹ்யேஷீ
 தத்ஸ்தததஞ்ஜநதாஸமாபத்தி: 41
 தத்ர ஸ்ப்தார்தஜ்ஞாநவிகல்பை: ஸங்கீர்ணா ஸவிதர்கா ஸமாபத்தி: 42
 ஸம்ருதிபரிஸீத்தேள ஸ்வரூபஸீந்யேவார்தமாத்ரநிர்பாஸா நிர்விதர்கா 43
 ஏதயைவ ஸவிசாரா நிர்விசாரா ச ஸீசுஷ்மவிஷ்யா வ்யாக்யாதா 44
 ஸீசுஷ்மவிஷ்யத்வங் சாலிங்கபர்யவஸாநம் 45
 தா ஏவ ஸபீஜ: ஸமாதி: 46
 நிர்விசாரவைஸாரத்யேஅத்யாத்மப்ரஸாத: 47
 ர்தங்பரா தத்ர ப்ரஜ்ஞா 48
 ஸ்ருதாநுமாநப்ரஜ்ஞாப்யாம் அந்யவிஷ்யா விஸேஷார்தத்வாத் 49
 தஜ்ஜ: ஸங்ஸ்காரோ ந்யஸங்ஸ்காரப்ரதிபந்தீ 50
 தஸ்யாபி நிரோதே ஸர்வநிரோதாந் நிர்பீஜ: ஸமாதி: 51
 இதி பதஞ்ஜலிவிரசிதே யோகஸீத்ரே ப்ரதம: ஸமாதிபாத:
 த்விதீய: ஸாதநபாத:
 தப:ஸ்வாத்யாயேஸ்வரப்ரணிதாநாநி க்ரியாயோக: 1
 ஸமாதிபாவநார்த: க்லேஷதநுகரணார்தஸ்ச 2
 அவித்யாஸ்மிதாராகத்வேஷாபிநிவேஸா: க்லேஸா: 3
 அவித்யா சேஷத்ரம் உத்தரேஷாங் ப்ரஸீப்ததநுவிச்சிந்நோதாராணாம் 4
 அநித்யாஸீசிது:காநாத்மஸீ நித்யஸீசிஸீகாத்மக்யாதிரவித்யா 5
 த்ருக்தர்ஸநஸக்த்யோரேகாத்மதேவாஸ்மிதா 6
 ஸீகாநுஸ்யீ ராக: 7
 து:காநுஸ்யீ த்வேஷ: 8
 ஸ்வரஸவாஹீ விதுஷோஅபி ததாருடோ பிநிவேஸ: 9
 தே ப்ரதிப்ரஸவஹேயா: ஸீசுஷ்மா: 10
 த்யாநஹேயாஸ்தத்வ்ருத்தய: 11
 க்லேஸமுல: கர்மாயோ த்ருஷ்டாத்ருஷ்டஜந்மவேதநீய: 12

ஸதி மூலே தத்விபாகோ ஜாத்யாயுர்போகா: 13
 தே ஹ்லாதபரிதாபபலா: புண்யாபுண்யஹேதுத்வாத் 14
 பரிணாமதாபஸங்ஸ்காரது:கைர்குணவ்ருத்திவிரோதாச் ச து:கம்
 ஏவ ஸர்வங் விவேகிந: 15
 ஹேயங் து:கம் அநாகதம் 16
 த்ரஸ்ட்ருத்ருஸ்யயோ: ஸங்யோகோ ஹேயஹேது: 17
 ப்ரகாஸ்க்ரியாஸ்திதிஸீலங் பூதேந்த்ரியாத்மகங் போகாபவர்கார்தங்
 த்ருஸ்யம் 18
 விஸேஷாவிஸேஷலிங்கமாத்ராலிங்காநி குணபர்வாணி 19
 த்ரஸ்டா த்ருஸிமாத்ர: ஸுத்தோஅபி ப்ரத்யயாநுபஸ்ய: 20
 ததர்த ஏவ த்ருஸ்யஸ்யாத்மா 21
 க்ருதார்தங் ப்ரதி நஸ்டம் அப்யநஸ்டங் ததந்யஸாதாரணத்வாத் 22
 ஸ்வஸ்வாமிஸக்த்யோ: ஸ்வரூபோபலப்திஹேது: ஸங்யோக: 23
 தஸ்ய ஹேதுரவித்யா 24
 ததபாவாத் ஸங்யோகாபாவோ ஹாநங் தத்த்ருஸே: கைவல்யம் 25
 விவேகக்யாதிரவிபல்வா ஹானோபாய: 26
 தஸ்ய ஸப்ததா ப்ராந்தபூமி: ப்ரஜ்ஞா 27
 யோகாங்காநுஸ்டாநாத் அஸுத்திஸூயே ஜ்ஞாநதீப்திரா
 விவேகக்யாதே: 28
 யமநியமாஸநப்ராணாயாமப்ரத்யாஹாரதாரணாத்யாநஸமாதயோ அஸ்டாவ
 அங்காநி 29
 அஹிங்ஸாஸத்யாஸ்தேயப்ரஹ்மசர்யாபரிக்ரஹா யமா: 30
 ஜாதிதேஸகாலஸமயாநவச்சிந்நா: ஸார்வபௌமா மஹாவ்ரதம் 31
 ஸௌசஸங்தோஷ்தப:ஸ்வாத்யாயேஸ்வரப்ரணிதாநாநி நியமா: 32
 விதர்க்பாதநே ப்ரதிபக்ஷிபாவநம் 33
 விதர்கா ஹிங்ஸாதய: க்ருதகாரிதாநுமோதிதா லோபக்ரோதமோஹபூர்வகா
 ம்ருதுமத்யாதிமாத்ரா து:காஜ்ஞாநாநந்தபலா இதி
 ப்ரதிபக்ஷிபாவநம் 34
 அஹிங்ஸாப்ரதிஸ்டாயாங் தத்ஸந்நிதௌ வைரத்யாக: 35
 ஸத்யப்ரதிஸ்டாயாங் க்ரியாபலாஸ்ரயத்வம் 36
 அஸ்தேயப்ரதிஸ்டாயாங் ஸர்வரத்நோபஸ்தாநம் 37
 ப்ரஹ்மசர்யப்ரதிஸ்டாயாங் வீர்யலாப: 38
 அபரிக்ரஹஸ்தைர்யே ஜந்மகதங்தாஸங்போத: 39
 ஸௌசாத் ஸ்வாங்கஜ்ஞுபஸா பரைரஸங்ஸர்க: 40
 ஸத்த்வஸுத்திஸௌமநஸ்யைகாக்ர்யேந்த்ரியஜ்யாத்மதர்ஸநயோக்யத்வாநிச 41
 ஸங்தோஷாத் அநுத்தம: ஸுக்லாப: 42

காயேந்தரியஸித்திரஸுத்திக்ஷயாத் தபஸ: 43
ஸ்வாத்யாயாத் இஷ்டதேவதாஸங்ப்ரயோக: 44
ஸமாதிஸித்திரீஸ்வரப்ரணிதாநாத் 45
ஸ்திரஸுகம் ஆஸநம் 46
ப்ரயத்நஸைதில்யாநந்தஸமாபத்திப்யாம் 47
ததோ த்வந்த்வாநபிகாத: 48
தஸ்மிந் ஸதி ஸ்வாஸப்ரஸ்வாஸயோர்கதிவிச்சேத: ப்ராணாயாம: 49
பாஹ்யாப்யந்தரஸ்தம்பவ்ருத்தி: தேஸகாலஸங்க்யாபி:
பரித்ருஷ்டோ தீர்கஸுக்ஷம்: 50
பாஹ்யாப்யந்தரவிஷ்யாசுஷ்பீ சதுர்த: 51
தத: சுஷ்யதே ப்ரகாஸாவரணம் 52
தாரணாஸு ச யோக்யதா மநஸ: 53
ஸ்வஸ்வவிஷ்யாஸங்ப்ரயோகே சித்தஸ்ய ஸ்வரூபாநுகார இவேந்த்ரியாணாங்
ப்ரத்யாஹார: 54
தத: பரமா வஸ்யதேந்த்ரியாணாம் 55
இதி பதஞ்ஜலிவிரசிதே யோகஸுத்ரே த்விதீய: ஸாதநபாத:
த்ருதீய: விபூதிபாத:
தேஸபந்தஸ்சித்தஸ்ய தாரணா 1
தத்ர ப்ரத்யயைகதாநதா த்யாநம் 2
தத் ஏவார்தமாத்ரநிர்பாஸங் ஸ்வரூபஸுந்யம் இவ ஸமாதி: 3
த்ரயம் ஏகத்ர ஸங்யம: 4
தஜ்ஜயாத் ப்ரஜ்ஞாஆலோக: 5
தஸ்ய பூமிஷு விநியோக: 6
த்ரயம் அந்தரங்கங் பூர்வேப்ய: 7
தத் அபி பஹிரங்கங் நிர்பீஜஸ்ய 8
வ்யுத்தாநநிரோதஸங்ஸ்காரயோரபிபவப்ராதுர்பாவேள
நிரோதக்ஷணசித்தாந்வயோ நிரோதபரிணாம: 9
தஸ்ய ப்ரஸாந்தவாஹிதா ஸங்ஸ்காராத் 10
ஸர்வார்ததைகாக்ரதயோ: சுஷ்யோதயேள சித்தஸ்ய ஸமாதிபரிணாம: 11
தத: புந: ஸாந்தோதிதேள துல்யப்ரத்யயேள
சித்தஸ்யைகாக்ரதாபரிணாம: 12
ஏதேந பூதேந்த்ரியேஷு தர்மலக்ஷணாவஸ்தாபரிணாமா வ்யாக்யாதா: 13
ஸாந்தோதிதாவ்யபதேஸ்யதர்மாநுபாதீ தர்மீ 14
க்ரமாந்யத்வங் பரிணாமாந்யத்வே ஹேது: 15
பரிணாமத்ரயஸங்யமாத் அதீதாநாகதஜ்ஞாநம் 16

ஸ்தார்தப்ரத்யயாநாம் இதரேதராத்யாஸாத் ஸங்கர:
 தத்ப்ரவிபாகஸங்யமாத் ஸர்வபூதருதஜ்ஞாநம் 17
 ஸங்ஸ்காரஸாஷ்டீக்ரணாத் பூர்வஜாதிஜ்ஞாநம் 18
 ப்ரத்யயஸ்ய பரசித்தஜ்ஞாநம் 19
 ந ச தத் ஸாலம்பநங், தஸ்யாவிஷ்யீபூதத்வாத் 20
 காயரூபஸங்யமாத் தத்க்ராஹ்யஸக்திஸ்தம்பே
 சஷ்டீ:ப்ரகாஸாஸங்ப்ரயோகேஅந்தர்தாநம் 21
 ஏதேந ஸ்தாத்யந்தர்தாநமுக்தம்
 ஸோபக்ரமங் நிருபக்ரமங் ச க்ரம தத்ஸங்யமாத் அபராந்தஜ்ஞாநம்,
 அரிஷ்டேப்யோ வா 22
 மைத்ர்யாதிஷீ பலாநி 23
 ப்லேஷீ ஹஸ்திபலாதீநி 24
 ப்ரவ்ருத்த்யாலோகந்யாஸாத் ஸ^{சு}ஷ்டீமவ்யவஹிதவிப்ரக்ருஷ்டஜ்ஞாநம் 25
 புவநஜ்ஞாநங் ஸ^{சு}ர்யே ஸங்யமாத் 26
 சந்த்ரே தாராவ்யுஹஜ்ஞாநம் 27
 த்ருவே தத்கதிஜ்ஞாநம் 28
 நாபிசக்ரே காயவ்யுஹஜ்ஞாநம் 29
 கண்டகூபே ஷ்டீ^{சு}த்பிபாஸாநிவ்ருத்தி: 30
 கூர்மநாட்யாங் ஸ்தைர்யம் 31
 முர்தஜ்யோதிஷி ஸித்ததர்ஸநம் 32
 ப்ராதிபாத் வா ஸர்வம் 33
 ஹ்ருதயே சித்தஸங்வித் 34
 ஸத்த்வபுருஷீயோரத்யந்தாஸங்கீர்ணயோ: ப்ரத்யயாவிலேஷோ போக:
 பரார்தத்வாத் ஸ்வார்தஸங்யமாத் புருஷீஜ்ஞாநம் 35
 தத: ப்ராதிப்ராவணவேதநாதர்ஸாஸ்வாதவார்தா ஜாயந்தே 36
 தே ஸமாதாவ் உபஸர்கா வ்யுத்தானே ஸித்தய: 37
 பந்தகாரணஸைதில்யாத் ப்ரசாரஸங்வேதநாச் ச சித்தஸ்ய
 பரஸீராவே: 38
 உதாநஜயாஜ்ஜலபங்ககண்டகாதிஷ்வஸங்க உத்க்ராந்திஸ்ச 39
 ஸமாநஜயாத் ப்ரஜ்வலநம் 40
 ஸ்ரோத்ராகாஸயோ: ஸங்பந்தஸங்யமாத் திவ்யங் ஸ்ரோத்ரம் 41
 காயாகாஸயோ: ஸங்பந்தஸங்யமால்
 லகுதூலஸமாபத்தேஸாகாஸகமநம் 42
 பஹிரகல்பிதா வ்ருத்திர்மஹாவிதேஹா தத: ப்ரகாஸாவரணஸூய: 43
 ஸ்தூலஸ்வரூபஸ^{சு}ஷ்டீமாந்வயார்தவத்த்வஸங்யமாத்பூதஜய: 44

ததோ அணிமாதிப்ராதுர்பாவ: காயஸங்பத் தத்தர்மாநபிகாதஸ்ச 45
 ரூபலாவண்யபலவஜ்ரஸங்ஹநநத்வாநி காயஸங்பத் 46
 க்ரஹணஸ்வரூபாஸ்மிதாந்வயார்தவத்த்வஸங்யமாத் இந்த்ரியஜய: 47
 ததோ மநோஜவித்வங் விகரணபாவ: ப்ரதாநஜயஸ்ச 48
 ஸத்த்வபுருஷாந்யதாக்க்யாதிமாத்ரஸ்ய ஸர்வபாவாதிஷ்டாத்ருத்வங்
 ஸர்வஜ்ஞாத்ருத்வங் ச 49
 தத்வைராக்யாதபி தோஷ்பீஜசுஷ்யே கைவல்யம் 50
 ஸ்தாந்யுபநிமந்த்ரணே ஸங்கஸ்மயாகரணங் புந:
 அநிஷ்டப்ரஸங்காத் 51
 சுஷ்ணதத்க்ரமயோ: ஸங்யமாதவிவேகஜங் ஜ்ஞாநம் 52
 ஜாதிலசுஷ்ணதேஸைரந்யதா அநவச்சேதாத் துல்யயோஸ்தத: ப்ரதிபத்தி: 53
 தாரகங் ஸர்வவிஷ்யங் ஸர்வதாவிஷ்யம் அக்ரமங் சேதி விவேகஜங்
 ஜ்ஞாநம் 54
 ஸத்த்வபுருஷ்யோ: ஸுத்திஸாம்யே கைவல்யம் இதி 55
 இதி பதஞ்ஜலிவிரசிதே யோகஸுத்ரே த்ருதீயோ விபூதிபாத:
 ச துர்த: கைவல்யபாத:
 ஜந்மௌஷ்ளிமந்த்ரதப:ஸமாதிஜா: ஸித்தய: 1
 ஜாத்யந்தரபரிணாம: ப்ரக்ருத்யாபூராத் 2
 நிமித்தம் அப்ரயோஜகங் ப்ரக்ருதீநாங் வரணபேதஸ்து தத: சேஷ்த்ரிகவத் 3
 நிர்மாணசித்தாந்யஸ்மிதாமாத்ராத் 4
 ப்ரவ்ருத்திபேதே ப்ரயோஜகங் சித்தம் ஏகம் அநேகேஷாம் 5
 தத்ர த்யாநஜம் அநாஸ்யம் 6
 கர்மாஸுக்லாக்ருஷ்ணங் யோகிந: த்ரிவிதம் இதரேஷாம் 7
 ததஸ்தத்விபாகாநுகுணாநாம் ஏவாபிவ்யக்திர்வாஸநாநாம் 8
 ஜாதிதேககாலவ்யவஹிதாநாம் அப்யாநந்தர்யங்,
 ஸம்ருதிஸங்ஸ்காரயோ: ஏகரூபத்வாத் 9
 தாஸாம் அநாதித்வங் சாஸிஷோ நித்யத்வாத் 10
 ஹேதுபலாஸ்ரயாலம்பநை: ஸங்க்ருஹீதத்வாத் ஏஷாம் அபாவே ததபாவ: 11
 அதீதாநாகதங் ஸ்வரூபதோ அஸ்த்யத்வபேதாத் தர்மாணாம் 12
 தே வ்யக்தஸுக்ஷ்மா குணாத்மாந: 13
 பரிணாமைகத்வாத் வஸ்துதத்த்வம் 14
 வஸ்துஸாம்யே சித்தபேதாத் தயோர்விபக்த: பந்தா: 15
 ந சைகசித்ததந்த்ரங் வஸ்து தத் அப்ரமாணகங் ததா கிங் ஸ்யாத் 16
 ததுபராகாபேசுஷ்த்வாத் சித்தஸ்ய வஸ்து ஜ்ஞாதாஜ்ஞாதம் 17
 ஸதா ஜ்ஞாதாஸ்சித்தவ்ருத்தயஸ்தத்ப்ரபோ: புருஷஸ்யாபரிணாமித்வாத் 18

ந தத் ஸ்வாபாஸங்த்ருய்வாத் 19
 ஏகஸமயே சோபயாநவதாரணம் 20
 சித்தாந்தரத்ருயே புத்திபுத்தேரதிப்ரஸங்க: ஸ்ம்ருதிஸங்கர்ஸ 21
 சிதேரப்ரதிஸங்க்ரமாயாஸ்ததாக்காராபத்தேள ஸ்வபுத்திஸங்வேதநம் 22
 த்ரஷ்ட்ருத்ருயோபரக்தங் சித்தங் ஸர்வார்தம் 23
 ததஸங்க்யேயவாஸநாசித்ரம் அபி பரார்தங் ஸங்ஹத்யகாரித்வாத் 24
 விஸேஷ்தர்ஸிந ஆத்மபாவபாவநாவிநிவ்ருத்தி: 25
 ததா விவேகநிம்நங் கைவல்யப்ராக்பாரங் சித்தம் 26
 தச்சித்ரேஷ் ப்ரத்யயாந்தராணி ஸங்ஸ்காரேப்ய: 27
 ஹாநம் ஏஷாங் க்லேவதுக்தம் 28
 ப்ரஸங்க்யாநேஅப்யகுஸீதஸ்ய ஸர்வதாவிவேகக்யாதேர்தர்மமேக: ஸமாதி: 29
 தத: க்லேகர்மநிவ்ருத்தி: 30
 ததா ஸர்வாவரணமலாபேதஸ்ய ஜ்ஞாநஸ்யாஅநந்த்யாஜ்ஜேஞயம் அல்பம் 31
 தத: க்ருதார்தாநாங் பரிணாமக்ரமபரிஸமாப்திர் குணாநாம்
 32
 சுஷ்ணப்ரதியோகீ பரிணாமாபராந்தநிக்ராஹ்ய: க்ரம: 33
 புருஷார்தஸீந்யாநாங் குணாநாங் ப்ரதிப்ரஸவ: கைவல்யங்,
 ஸ்வரூபப்ரதிஷ்டா வா சிதிஸக்திரேதி 34
 இதி பதஞ்ஜலிவிரசிதே யோகஸீத்ரே சதுர்த: கைவல்யபாத:
 இதி பாதஞ்ஜலயோகஸீத்ராணி